

Triukšmo statyboje reguliavimas

Didelis triukšmas darbe gali negrįžtamai pakenkti klausą, sukelti nelaimingus atsitikimus darbo vietoje, taip pat sustiprinti kitas sveikatos problemas. Šiame informaciniame biuletenyje supažindinama su triukšmo statyboje reguliavimu tiek prieš darbą, tiek darbo statybvietėje metu.

Triukšmas statyboje

Statyboje yra daug triukšmingų darbų. Tai reiškia, kad darbininkai gali būti veikiami ne tik jų pačių darbo keliamo triukšmo, bet ir aplinkos arba foninio triukšmo, keliamo kitų statybvietėje vykstančių darbų. Toliau išvardyti kai kurie pagrindiniai triukšmo statyboje šaltiniai:

- smūginiai mechanizmai (pvz., betono trupintuvai);
- naudojami sprogmenys (prietaisai su sprogdikliais, patronais);
- pneumatinė įranga;
- vidaus degimo varikliai.

Triukšmo statybvietėje reguliavimas prieš pradėdam darbą

Suplanuokite naudojamą triukšmo kontrolės priemones:

- projektavimo etape – pašalinkite iš projekto arba minimaliai sumažinkite triukšmingus darbus;
- organizaciniame etape – suplanuokite, kaip bus valdoma statybvietė ir kontroliuojama rizika;
- rangos etape – užtikrinkite, kad rangovai laikytųsi jiems taikomų teisės aktų reikalavimų;
- statybos etape – įvertinkite riziką, pašalinkite ją arba kontroliuokite, patikrinkite įvertinimą.

Prieš pradėdami darbus statybvietėje:

- įdiekite mažai triukšmingų mechanizmų ir darbo įrangos įsigijimo (pirkimo ir nuomos) politiką;
- nurodykite norimus triukšmo kontrolės reikalavimus konkurso sąlygose (minimalūs reikalavimai – atitiktis nacionaliniams įstatymams);
- suplanuokite darbo procesą taip, kad darbininkus veikiantis triukšmas būtų minimaliai sumažintas;
- įdiekite triukšmo kontrolės programą (pavyzdžiui, projektuojant, mokymų metu, atliekant tyrinėjimus, ruošiant statybvietės planą, ją prižiūrint).

Susiję teisės aktai

- 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti;
- 2003 m. vasario 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/10/EB dėl būtiniausių sveikatai ir saugai taikomų reikalavimų, susijusių su fizinių veiksnių (triukšmo) keliamą riziką darbuotojų atžvilgiu;
- 1989 m. lapkričio 30 d. Tarybos direktyva 89/656/EEB dėl būtiniausių saugos ir sveikatos apsaugos reikalavimų, darbuotojams darbo vietoje naudojant asmenines apsaugines priemones.

Direktyvos nustato minimalius sveikatos apsaugos ir saugos standartus. Nacionaliniuose įstatymuose gali būti numatyti griežtesni standartiniai reikalavimai, todėl pasikonsultuokite su savo šalies vykdančiosiomis institucijomis. Yra ir kitų direktyvų, kurios gali būti aktualios⁽¹⁾. Be to, egzistuoja ir darnieji standartai (pavyzdžiui, triukšmo emisijų matavimo).

Triukšmo statybvietėje reguliavimas

Pradėjus darbą statybvietėje, triukšmas turi būti aktyviai reguliuojamas. Šį procesą galima suskirstyti į keturis etapus:

- **Įvertinimas** – kompetentingas asmuo turi įvertinti triukšmo riziką.
- **Pašalinimas** – triukšmo šaltiniai pašalinami iš statybvietės.
- **Kontrolė** – įdiegiamos priemonės, mažinančios triukšmo poveikį; blogiausiu atveju naudojamos asmeninės klausos apsaugos priemonės.
- **Patikrinimas** – patikrinama, ar yra kokių nors pokyčių darbe, atitinkamai pakoreguojant įvertinimą ir kontrolės priemones.

Įvertinimas

Turi būti įvertintas triukšmo poveikis darbininkams, skiriant ypatingą dėmesį žemiau išvardytiems klausimams.

- Darbuotojas ir jį veikiantis triukšmas:
 - triukšmo lygis, pobūdis ir trukmė, įskaitant bet kokį jėgos ar smūginių prietaisų triukšmą, taip pat nustatymas, ar darbuotojas priklauso konkrečiai rizikos grupei;
 - jei įmanoma, poveikis darbuotojų sveikatai ir saugai dėl triukšmo ir vibracijos sąveikos, taip pat triukšmo ir su darbu susijusių ototoksinų medžiagų (medžiagų, galinčių pakenkti ausims), poveikis;
 - rizika, kylanti darbuotojo sveikatai ir saugai dėl to, kad jis negirdi įspėjimo ar avarinių signalų;
 - triukšmo poveikis po įprastų darbo valandų, už kurį atsakomybė tenka darbdaviui.
- Techninės žinios ir informacija:
 - informacija apie triukšmo emisiją, pateikta darbo įrangos gamintojų;
 - alternatyvi darbo įranga, skirta triukšmo emisijai sumažinti;
 - aktuali informacija iš sveikatos priežiūros įstaigų;
 - galimybė gauti tinkamas klausos apsaugos priemones.

Triukšmo pašalinimas

Ten, kur įmanoma, triukšmą reikia pašalinti. Tai galima pasiekti, pakeitus statybos ar darbo metodus. Jei triukšmo pašalinti neįmanoma, jį būtina kontroliuoti.

Kontrolė

Yra trys darbuotojų apsaugos nuo triukšmo etapai, naudojant technines ir organizacines priemones:

- triukšmo šaltinio kontrolė;
- bendros priemonės, įskaitant darbo organizavimą;
- asmeninės klausos apsaugos priemones.

(1) Pavyzdžiui, 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/37/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, suderinimo.

Triukšmo šaltinio kontrolė

Į šias kontrolės priemones įeina:

- mechanizmų su mažesnėmis triukšmo emisijomis naudojimas;
- metalo smūgių į metalą sumažinimas;
- garso slopinimas, sumažinantis triukšmą, arba vibruojančių dalių izoliavimas;
- duslintuvų pritaikymas;
- prevencinė priežiūra: nusidėvėjus kai kurioms dalims, gali pasikeisti triukšmo lygiai.

Kolektyvinės apsaugos priemonės

Be anksčiau išvardytų priemonių, galima imtis veiksmų, sumažinančių triukšmo poveikį visiems, kuriuos gali veikti triukšmas. Statybvietėse, kuriose dirba ne vienas rangovas, būtinas ryšys tarp vadovų. Į bendras priemones įeina:

- triukšmingų procedūrų izoliavimas ir prieigos prie triukšmingų zonų ribojimas;
- oru perduodamo triukšmo izoliavimas, naudojant triukšmo užtvarus ir barjerus;
- absorbuojančių medžiagų naudojimas atsimušiam garsui sumažinti;
- grūdimis perduodamo triukšmo ir vibracijos sumažinimas, naudojant slankias plokštes;
- darbo organizavimas taip, kad būtų ribojamas laikas, praleidžiamas triukšmingose zonose;
- planavimas, leidžiantis triukšmingus darbus atlikti tokiu metu, kad triukšmas veiktų kuo mažiau darbuotojų;
- darbo grafikų, padedančių kontroliuoti triukšmo poveikį, įdiegimas.

Asmeninės klausos apsaugos priemonės

Asmeninės klausos apsaugos priemonės naudojamos blogiausiu atveju. Jei jis neišvengiamas:

- darbuotojai privalo naudoti klausos apsaugos priemones;
- jos turi atitikti darbą, triukšmo pobūdį bei lygį ir būti suderinamos su kitomis apsaugos priemonėmis;

- darbuotojai privalo turėti galimybę pasirinkti tinkamas klausos apsaugos priemones, kad galėtų jaustis patogiai;
- turi būti mokoma, kaip naudotis klausos apsaugos priemonėmis, jas saugoti ir prižiūrėti.

Darbuotojų dalyvavimas

Darbuotojai statybvietėje dažniausiai žino konkrečias su triukšmu susijusias problemas ir galimus sprendimus. Atliekant įvertinimo procedūrą ir svarstant, kaip įdiegti kontrolės priemones, reikia konsultuotis su darbuotojais ir jų atstovais.

Patikrinimas

Darbai statybvietėje dažnai keičiasi. Reikia dažnai patikrinti rizikos įvertinimą ir atitinkamai koreguoti įdiegtas apsaugos priemones.

Mokymas

Mokymas yra svarbi triukšmo kontrolės proceso dalis. Asmenys, kuriuos reikia mokyti, yra šie:

- triukšmo vertintojai;
- rengiantys konkurso dokumentus, užtikrinančius, kad rangovai kontroliuotų triukšmą;
- vadybininkai - kad galėtų atlikti savo pareigas kontrolės ir registravimo srityje;
- darbuotojai, kurie turi žinoti, kaip ir kodėl reikia naudoti darbo įrangą, kad triukšmo poveikis būtų sumažintas minimaliai.

Mokymas turi būti kiek galima konkretesnis. Darbuotojai statybos pramonėje dažniausiai turi kelias kvalifikacijas ir naudoja daug įvairių įrankių. Jie turi žinoti, kaip minimaliai sumažinti visų šių įrankių keliamo triukšmo poveikį. Ypatingą dėmesį reikia skirti naujiems darbuotojams.

Sveikatos priežiūra ir stebėseną

Darbuotojai turi teisę į tinkamą sveikatos priežiūrą⁽²⁾. Jei taikoma sveikatos priežiūros priemonė yra prevencinis audiometrinis patikrinimas, reikalaujama tvarkyti asmenines medicininės kortelės ir pateikti informaciją darbuotojui. Informacija, gauta stebėsenos procedūros metu, turi būti naudojama, tikrinant pavojaus įvertinimą ir saugos priemones.

Išsamesnė informacija

Šis informacinis biuletenis parengtas, prisidedant prie 2004 m. Europos saugos ir sveikatos darbe savaitės. Kitus šios serijos informacinius biuletenius ir išsamesnę informaciją apie statybą galima gauti adresu <http://ew2004.osha.eu.int>. Šis informacijos šaltinis nuolat atnaujinamas ir tobulinamas. Informaciją apie ES saugos ir sveikatos apsaugos teisės aktus galima rasti adresu <http://europe.osha.eu.int/legislation/>.

(²) Aplinkybėmis, numatytomis nacionalinėje teisėje „pamatinės“ 89/391/EEB ir „triukšmo“ 2003/10/EB direktyvų kontekste.